

ΝΤΡΑΓΚΑΝ ΒΕΛΙΚΙΤΣ

Ο ΙΧΝΗΛΑΤΗΣ

Μυθιστόρημα

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΣΕΡΒΙΚΑ
ΙΣΜΗΝΗ ΡΑΝΤΟΥΛΟΒΙΤΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΕΛΕΑΝΝΑ ΛΑΜΠΑΚΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: Dragan Velikić, *Islednik*

© Copyright by Dragan Velikić, 2015

© Copyright για την ελληνική γλώσσα Εκδόσεις Καστανιώτη Α.Ε.,
Αθήνα 2016

Έτος 1ης έκδοσης: 2018

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου ή τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης, εξωφύλλου και γενικότερα της όλης αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπιές, ηλεκτρονικές ή οποιοδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ Α.Ε.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Θεμιστοκλέους 104, 106 81 Αθήνα

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: Ζαλόγγου 11, 106 78 Αθήνα

☎ 210-330.12.08 – 210-330.13.27 FAX: 210-384.24.31

e-mail: info@kastaniotis.com

www.kastaniotis.com

ISBN 978-960-03-6397-5

ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ
ΣΕ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ
ΧΑΡΤΙ

Για τη Σάνγια

*Ο άνθρωπος, όταν εξομολογηθεί, δεν νιώθει πιο καθαρός.
Τουνναντίον. Νιώθει σαν κάδος απορριμμάτων.
Αφού πετάξει από μέσα του ό,τι καλύτερο έχει,
οφείλει να διαχειριστεί τη χειρότερη εκδοχή της ανθρώπινης φύσης,
αυτήν που ποτέ σε κανέναν δεν θα ομολογήσει.*

ΜΠΟΡΙΣΛΑΒ ΠΕΚΙΤΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

« ΠΑΝΤΑ χαλαρός, στηρίζεσαι σε δεκανίκια. Κι αυτό γιατί κάποιος άλλος πληρώνει για σένα».

Έτσι έλεγε η μαμά.

«Αν ήμουν αγία», συνέχιζε αναστενάζοντας νοσταλγικά, «θα προστάτευα τις μαγειρίσες, τις καμαριέρες και τις υπηρέτριες. Ο Άγιος Νικόλαος είναι ο προστάτης των ναυτικών, εγώ θα προστάτευα τους υπηρέτες. Μόνο οι υπηρέτες ξέρουν τον πραγματικό χαρακτήρα του αφεντικού όταν μείνει μόνο του ανάμεσα στους τέσσερις τοίχους».

Υστερα είχε πάντα να διηγηθεί μία από τις εκατοντάδες ιστορίες που θυμόταν. Κάποιος καθηγητής Λόλιτς είχε έναν γιο, φοιτητή Ιατρικής, που του άρεσε να τρώει στο κρεβάτι. Το φαγητό λέρωνε τα σεντόνια. Σ' αυτό το σημείο η μαμά έκανε πάντοτε μια παύση, αηδιασμένη μπροστά στο θέαμα των λερωμένων σεντονιών.

«Πες μου, σε παρακαλώ, ξέρεις κανέναν φυσιολογικό άνθρωπο που να τρώει στο κρεβάτι; Θα μου πεις, αυτός ο νεαρός σπούδασε μετά στο Λονδίνο, έκανε καριέρα, αλλά τι αξία έχουν όλα αυτά όταν έχει μια τέτοια συμπεριφορά;»

Η μας έφερνε το παράδειγμα ενός πασίγνωστου συγγραφέα, στο σπίτι του οποίου είχε ζήσει κάποια χρόνια. «Έπρεπε να βλέπες εκείνη την κουζίνα, εκείνο τον φούρνο που ήταν σε άθλια κατάσταση. Μαυρισμένος απ' την καπνιά και βρώμικος

απ' τα καμένα λίπη. Δεν εμπιστεύομαι κανέναν τέτοιο συγγραφέα. Τελεία και παύλα».

Σε όλες τις ιστορίες της μιλούσε για μπουντουάρ, για χώρους υπηρεσίας και για τα δωμάτια των κοριτσιών. Εκεί όπου μιλάνε μόνο με μισόλογα. Εκεί όπου οι σκιές ποτέ δεν ησυχάζουν. Εκεί όπου εναλλάσσονται διαρκώς τα γέλια, οι λυγμοί και οι αναστεναγμοί. Σ' αυτό το φυσικό περιβάλλον της αμαρτίας οι ιστορίες ούτε αρχίζουν ούτε τελειώνουν, απλώς υπάρχουν, σαν ένα παρατεταμένο *in medias res*. Ενδιάμεσος χώρος και ενδιάμεσος χρόνος. Τα θλιβερά απομεινάριά μιας ξένης ζωής. Η ματιά από το υπόγειο. Η ζωή μέσα από την κλειδαρότρυπα.

Η μαμά επικοινωνούσε με τον κόσμο μέσα από την κουζίνα. Από εκεί, όπου όλα ήταν στη θέση τους, έστελνε τα μηνύματά της στο περιβάλλον. Η κουζίνα ήταν ο βωμός της, η γέφυρα του πλοίου, ο τόπος όπου μετά τον γάμο της έγινε η εκπρόσωπος του Θεού. Δεν είχε την παραμικρή αμφιβολία ότι η αφοσίωσή της στη δικαιοσύνη και στον αγώνα για την αλήθεια κάποτε θα ανταμειβόταν. Ότι μετά τον θάνατό της θα ανακηρυσσόταν αγία. Πρόφερε το όνομά της στα ιταλικά, λες και η σωστή προφορά του ονόματός της θα έδιωχνε τις ψευδαισθήσεις.

«Βιολέτα. Σάντα Βιολέτα, η προστάτιδα των υπηρετών».

Τότε είχε ήδη μπει στο γηροκομείο. Βρέθηκε εκεί όπου όλη της τη ζωή αρνούνταν να πάει.

«Καλύτερα να αυτοκτονήσω παρά να ζήσω σε γηροκομείο», αυτό το είχε πει άπειρες φορές.

Όταν βρέθηκε στο γηροκομείο, έμειναν πίσω της, μέσα στις ντουλάπες, δώρα που προορίζονταν για μελλοντικούς γάμους, εγκαίνια σπιτιών και γενέθλια. Γιατί, τότε, τα δώρα αγοράζονταν όταν παρουσιαζόταν η κατάλληλη ευκαιρία. Βρισκόταν, για παράδειγμα, μπροστά σε μια βιτρίνα μ' ένα σερβίτιο στη μισή τιμή. Σκεφτόταν λιγάκι και μετά θυμόταν μια μικρή συγ-

γενή της που μόλις είχε γραφτεί στο σχολείο. Το αγόραζε λοιπόν για κείνη. Το κοριτσάκι ούτε που μπορούσε να το φανταστεί ότι ήταν ήδη κάτοχος ενός πορσελάνινου σερβίτσιου που βρισκόταν στην ντουλάπα μας.

Αυτά τα εκ των προτέρων αγορασμένα δώρα αποτελούσαν έναν μικρό θησαυρό. Με τάξη τοποθετημένα τα σημειωματάκια με τα ονόματα των κατόχων, από τους οποίους οι περισσότεροι είχαν προ πολλού πεθάνει.

Τα πάντα αγοράζονταν πριν την ώρα τους. Η ζωή κυλούσε πριν την ώρα της. Όλα ήταν εφικτά, γιατί τίποτα δεν είχε αφαιρεθεί στην τύχη. Το άγρυπνο, όλο φροντίδα μάτι της μητέρας μου αιωρούνταν πάνω από την καθημερινότητα. Τίποτα δεν μπορούσε να ξεφύγει από τον έλεγχό της. Τίποτα δεν συνέβαινε από μόνο του. Ακόμα και η αράχνη στη γωνία της τουαλέτας χρωστούσε την ύπαρξή της στην προκατάληψη της μαμάς. Ολόκληρο το σύμπαν του σπιτιού μας ανάσαινε με τον ρυθμό της δικής της αναπνοής.

«Εμένα με αγαπούν οι οικιακές συσκευές γιατί τις νοιάζομαι».

Πίστευε ότι τα πράγματα και τα αντικείμενα έχουν κρυφή ζωή, που τη μαντεύουν μόνο οι ευαίσθητοι και οι υπεύθυνοι.

Περιφρονούσε τη σπατάλη. Ήταν η οικονόμος του κόσμου.

Τα τελευταία της χρόνια στο γηροκομείο διάβαζε όλη μέρα εφημερίδες και γυναικεία περιοδικά. Είχε πάθει εξάρτηση από κείμενα που εξυμνούσαν την κακογουστιά και τη χυδαιότητα. Η ημερήσια δόση της ήταν τουλάχιστον δυο ώρες εκνευρισμού. Γινόταν έξω φρενών με την είδηση ότι κάποιος έκανε σε κάποιον γαμήλιο δώρο μια έπαυλη. Η πολυτέλεια και η σπατάλη της δημιουργούσαν αποστροφή. Το να ξοδεύει κανείς ολόκληρη περιουσία για κουρτίνες και φωτιστικά το θεωρούσε ασυγχώρητη αμαρτία. Πόσο μάλλον για κότερα. Πόσο χρήμα σπαταλιέται τον χρόνο για τη συντήρησή τους, μόνο και μόνο για να κάνουν μερικές βδομάδες τον χρόνο κρουαζιέρα στις

ζεστές θάλασσες. Ο κόσμος θα εκραγεί από την τόση χυδαιότητα, επαναλάμβανε διαρκώς.

Εκείνο που την εξαργίωνε ιδιαίτερα ήταν η προσκόλληση στην άνεση και την πολυτέλεια. Πίστευε ότι η καλοπέραση, όταν γίνεται αυτοσκοπός, καταλήγει σε κρετινισμό. Η τάση να γίνονται όλα εύκολα οδηγεί στον εκφυλισμό της ανθρωπότητας και τελικά στην εξαφάνιση του ανθρώπινου είδους. Ο κόσμος δεν δημιουργήθηκε για να διασκεδάζουμε.

Στον κινηματογράφο γκρίνιαζε διαρκώς για τη φασαρία, τους πασατέμπους και το μασούλημα. Θυμάμαι τις ταξιθέτριες να μας πλησιάζουν μέσα στο σκοτάδι και να απειλούν τη μαμά ότι θα τη διώξουν από την αίθουσα. Έγραφε συχνά γράμματα στη διεύθυνση του κινηματογράφου όπου πηγαίναμε στις προεμιέρες του Σαββάτου. Τους πρότεινε να απαγορέψουν την κατάλωση τροφίμων και ποτών στην αίθουσα.

Τη μαμά τη στενοχωρούσε η χαλαρότητα. Έτρεφε μεγάλη εκτίμηση για τα μυρμήγκια.